

Lotta Medelius-Bredhe
Generaldirektör

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se
i.df.remissor@regeringskansliet.se

2020-12-10

Svk 2020/4230

REMISSVAR

Remissvar huvudbetänkande av Öppen data-utredningen Innovation genom information, SOU 2020:55 (I2020/02346)

Affärsverket svenska kraftnäts svar

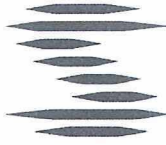
Regeringen remitterade Öppna data-utredningens huvudbetänkande Innovation genom information (SOU 2020:55) den 24 september 2020. Svenska kraftnät var inte en utpekad remissinstans men väljer att skicka in ett remissvar.

Svenska kraftnät synpunkter är avgränsade till hur förslagen påverkar Sveriges säkerhet och samhällsviktig verksamhet.

Riskerna för Sveriges säkerhet är inte omhändertagna

Utredningen hänvisar på s. 352-353 till ett samråd med Säkerhetspolisen, Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. I samrådet uppmärksammade myndigheterna risker med en ökad tillgång till digital information särskilt avseende de utmaningar som gör sig gällande när information aggregeras och sedan bearbetas. Svenska kraftnät ser samma risker med förslagen som dessa myndigheter har framfört. Mot bakgrund av den återupptagna totalförsvarsplaneringen och det försämrade säkerhetspolitiska läget finns ett påtagligt hot mot Sverige säkerhet som utredningen inte beaktar i tillräckligt stor utsträckning. Därför vill Svenska kraftnät även lyfta fram följande risker som inte har analyserats och övervägts i tillräckligt stor utsträckning:

- Att en myndighet, kommun, region eller offentligt företag tillgängliggör information som tillsammans med annan tillgänglig information röjer skyddsvärd information om säkerhetskänslig verksamhet eller samhällsviktig viktiga som den själv inte ansvarar för.
- De ökade risker som artificiell intelligens innebär tillsammans med tillgängliggörande av stora datamängder. Artificiell intelligens kommer öka antagonistiska aktörers möjligheter att kartlägga och göra bedömningar av säkerhetskänslig verksamhet på ett sätt som är svårt att överblicka för Sverige idag. Denna utmaning i sig förstärker vikten av att ta hänsyn till Sveriges säkerhet vid utformning av lagstiftning om öppna data och ökad tillgång till data.

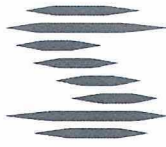
- Risker och skyddsbehov kopplade till en kombination av enskilda individers integritet och Sveriges säkerhet behöver övervägas. Utredningen (avsnitt 17.5.1 och p. 17.5.2) redogör enbart för risker för enskilda individers integritet respektive Sveriges säkerhet. Vissa enskilda fysiska personer som innehar befattningar placerade i säkerhetsklass kan vara av särskilt intresse för främmande makt. Aggregerade datamängder kan utgöra en risk för att främmande makt kan kartlägga information både om dessa individer och om säkerhetskänslig verksamhet. Informationen kan bland annat användas för att utöva hot och andra påtryckningar mot dessa personer, i syfte att förmå dem att underlätta främmande makts aktiviteter i Sverige.

Svenska kraftnät delar således utredningens bedömning i avsnitt 18:3 att förslagen kan leda till ökade risker för vissa särskilda skyddsintressen. Däremot anser Svenska kraftnät inte att utredningen har omhändertagit dessa risker genom de särskilda begränsningsbestämmelserna eller genom att erinra om de riskaspekter som avser säkerhetsfrågor genom en bestämmelse i paragrafen om lagens syfte.

Svenska kraftnät delar inte heller utredningens bedömning att ett förebyggande, systematiskt och riskbaserat arbete i frågor om säkerhet och personuppgifter är tillräckligt för att säkerställa ett gott skydd för säkerhet och integritet. Flera granskningar och undersökningar från exempelvis Riksrevisionen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap visar att myndigheter, kommuner och regioner har betydande utmaningar i sitt systematiska informations- och säkerhetsarbete. Motsvarande undersökningar hos s.k. offentliga företag saknas. Den nya säkerhetsskyddslagstiftningen har fortfarande inte fått ett fullt genomslag hos offentliga och privata aktörer. Regeringen kan inte förlita sig på att det finns ett systematiskt informations- och säkerhetsskyddsarbete hos de verksamheter som utredningen föreslår ska omfattas av den nya lagen.

För att minska riskerna *föreslår* Svenska kraftnät därför att regeringen inför en ny bestämmelse i 2 kap. som ställer krav på att den som tillgängliggör information på eget initiativ eller på begäran om vidareutnyttjande genomför en dokumenterad lämplighetsbedömning innan informationen tillgängliggörs. Vidare bör det framgå att om lämplighetsbedömningen kommer fram till att det är olämpligt med hänsyn till Sveriges säkerhet, samhällsviktig verksamhet eller skyddet av personuppgifter får inte informationen tillgängliggöras.

Därutöver *föreslår* Svenska kraftnät att krav bör ställas i en föreskrift på att lämplighetsbedömningen ska genomföras i enlighet med en mall och vägledning som ska tillhandahållas av Myndigheten för digital förvaltning (DIGG). DIGG bör få i uppdrag att ta fram mall och vägledning tillsammans med Säkerhetspolisen, Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt i samråd

med de myndigheter som utövar tillsyn med stöd av säkerhetsskyddslagen samt Datainspektionen (från 1 januari 2021 Integritetsskyddsmyndigheten).

Utan tydliga krav och handfast stöd ser Svenska kraftnät en betydande risk för att myndigheter, kommuner, regioner och offentliga företag lämnas ensamma med komplexa bedömningar som de inte har kompetens att göra. Utredningen lyfter fram ett flera hinder och problem med den nuvarande PSI-lagen som framkommer i Statskontorets rapport Den offentliga förvaltningens arbete med att tillgängliggöra information (2018:2). Svenska kraftnät anser att detta påvisar betydelse av att de som föreslås omfattas av den kommande lagen ges ett väsentligt mer utvecklat stöd än vad som finns för den nuvarande PSI-lagen för att den nya lagstiftningen ska kunna implementeras säkert och effektivt. Myndigheter är redan idag osäkra på vad som förväntas av dem och är rädda att göra fel, genom att t ex publicera för mycket eller fel information. Med öppen data-direktivet vidgas tillämpningsområdet till att även omfatta offentliga företag i vissa sektorer såsom energi, vatten, trafik och transport. Svenska kraftnät anser att utan ett väl utbyggt stöd kommer problemen som finns idag att utvidgas till att omfatta fler aktörer och fler datamängder.

Författningsförslagen

1 kap. 1 §

Svenska kraftnät anser att andra meningen 1 kap. 1 § bör ändras till: *Detta får inte inverka negativt på Sveriges säkerhet, samhällsviktig verksamhet eller skydd av personuppgifter.*

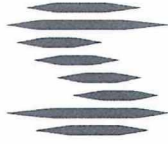
Det är oklart vad utredningen avser med ”informationssäkerhet i övrigt” i lagen. Etablerad terminologi för skyddsvärden bör användas istället som samhällsviktig verksamhet, ett etablerat begrepp inom krisberedskap¹, och skydd av personuppgifter, inom GDPR.

1 kap. 3 §

Svenska kraftnät anser att denna bestämmelse bör kompletteras med ett fjärde stycke med följande lydelse: *Lagen gäller inte för verksamhet som omfattas av säkerhetsskyddslagen.*

Svenska kraftnät anser att lagen inte ska gälla för verksamhet som omfattas av säkerhetsskyddslagen. Utredningen har valt att ta upp flera andra undantag i 1 kap. 4 § men inte detta. Undantaget är möjligt enligt artikel 1.2.d där det anges att direktivet inte är tillämpligt på information som är undantagen från tillgång enligt medlemsstaternas bestämmelser om tillgång med hänsyn till skydd av den nationella säkerheten, försvaret eller den allmänna säkerheten.

¹ Se till exempel Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap.

2 kap. 1 §

Svenska kraftnät föreslår att bestämmelsen ändras till: En myndighet eller ett offentligt företag *får* på eget initiativ göra information tillgänglig, om det inte är olämpligt med hänsyn till *Sveriges säkerhet, samhällsviktig verksamhet eller skyddet av personuppgifter*.

Svenska kraftnät anser att denna ändring bör genomföras för att ensa terminologin i enlighet med förslaget till ändring av 1 kap. 1 §. Givet de risker som finns med tillgängliggörande bör vidare bestämmelsen ändras från "bör" till "får".

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Lotta Medelius-Bredhe efter föredragning av Emelie Juter. I ärendets handläggning har även deltagit Erik Nordman säkerhetsskyddschef, Bertil Persson chefsjurist och Fredrik Lenander, verksjurist och dataskyddsbud.

Sundbyberg, dag som ovan

Lotta Medelius-Bredhe

Emelie Juter